

17.8.2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto kaupunginhallitukselle SORA-säännösten muuttamisesta

HEL 2022-008456 T 03 00 00

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta lausuntoa SORA-säännösten muuttamisesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemys esitetyistä muutoksista on myönteinen. Ehdotukset ovat pääosin kannatettavia muutoksia ja tarkennuksia nykytilanteeseen.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että hakijalla olisi SORA-alalla velvollisuus antaa koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun pyynnöstä tiedot enintään kaksi vuotta aiemmin hakuajan päättymisestä vireille tulleesta opiskeluvoimien peruuttamista koskevasta asiasta, josta ei ole tehty päätöstä. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä ja korkeakoululla olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot vireille tulleesta prosessista myös toiselta koulutuksen järjestäjältä ja korkeakoululta.

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemyksen mukaan tämä täydennys on kannatettava. Tietojenantovelvoitteen ja tietojensaantioikeuden lisääminen parantaisivat koulutuksen järjestäjän ja korkeakoulujen mahdollisuutta ottaa opiskelijavalintaa koskevassa arvioinnissaan huomioon hakijaan kohdistunut aiempi opiskeluvoimien peruuttamista koskeva menettely. Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen välinen yhteistyö olisi tässä keskeistä.

Lakiin ehdotetaan, että jos opiskelija on määrätty laissa tarkoitetulla tavalla huumausainetestiin, opiskelijan oikeus osallistua koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun voitaisiin evätä, kunnes hän esittää huumausainetestiä koskevan todistuksen, kuitenkin enintään kuukaudeksi. Koulutuksen järjestäjän tulisi voida ottaa opiskelijaksi ottamisvaiheessa huomioon kaikki mahdolliset seikat arvioidessaan laeissa säädetyllä tavalla sitä, onko hakijan terveydentila tai toimintakyky esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Koulutuksen järjestäjän olisi jatkossa mahdollista evätä opiskelijan pääsy koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun, jos hänet on määrätty huumausainetestaukseen tai jos häntä kohtaan on vireillä opiskelijaoikeuden peruuttamista koskeva asia ja on perusteltua syytä epäillä, että henkilö vaarantaisi muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta

17.8.2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala näkee, että uudistus on tarkoituksenmukainen ja soveltuu turvallisen toiminnan edellytyksiin opiskelun epäämisen suhteen.

Opiskelijavalintaa selkeytettäisiin ammatillisessa koulutuksessa sen suhteen, miten oikeus suorittaa SORA-tutkinnon osia otetaan huomioon henkilökohtaistamisen yhteydessä. Nykytilanteessa ammatillisessa koulutuksessa yksittäinen SORA-tutkinnon osa suoraan suorittaa myös henkilökohtaistamisen perusteella, mikä tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on opiskeluoikeus muuhun kuin SORA-tutkintoon, mutta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä mahdollistetaan yksittäisen SORA-tutkinnon osan sisällyttäminen tähän tutkintoon. Tällöin kyseessä ei ole laissa tarkoitettu opiskelijavalinta eikä ole selvää, tulisiko opiskelijaksi ottamista koskevia SORA-säännöksiä tällöin soveltaa.

Ehdotetun säännöksen perusteella koulutuksen järjestäjän tulisi jatkossa myös henkilökohtaistamisprosessin yhteydessä arvioida mahdolliset opiskelijaksi ottamisen esteet, jos opiskelija haluaa suorittaa SORA-tutkintoihin kuuluvia tutkinnon osia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemyksen mukaan tämä selkiyttäminen on kannatettavaa. Tämä selkiyttäisi yksittäisten tutkinnon osien suorittamista sekä henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman valintoja, kun tulokinnonvaraisuus vähenisi.

Lakiehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen olisi opiskeluoikeuden peruuttamista koskevan päätöksen jälkeen ohjattava opiskelijaa hakeutumaan muuhun koulutukseen tai tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Tämän veloitteen täyttämiseksi koulutuksen järjestäjän ja korkeakoulun olisi tarjottava tukea ehdotettavalla tavalla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemyksen mukaan ehdotettu jälkiohjausveloite on kannatettava. Käytännössä koulutuksen järjestäjät ovat järjestäneet tukitoimia vastaavissa tilanteissa aikaisemminkin, mutta olisi tärkeää turvata opiskelijan oikeus ohjaukseen opiskeluoikeuden peruuttamisen yhteydessä. Tämä parantaisi opiskelijan oikeusturvaa.

Lakiesityksen mukaan jatkossa koulutuksen järjestäjällä ja korkeakoululla olisi oikeus pyytää opiskelijalta ote rikosrekisteristä myös silloin, jos koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä sisältyy iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden parissa työskentelyä.

Opiskelijan opiskeluoikeus olisi mahdollista peruuttaa voimassa olevan alaikäisten parissa työskentelyä koskevan sääntelyn lisäksi myös silloin, kun koulutukseen liittyvät käytännön tehtävät oppilaitoksessa, työ-

17.8.2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

---

paikalla tai muussa oppimisympäristössä sisältävät iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden parissa työskentelyä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaan muutos on hyvä. Se tukisi turvallista toimintaympäristöä, jos opiskeluoikeuden voisi peruuttaa niissä tilanteissa, joissa opiskelijalla on rikosrekisterissä merkintä väkivalta- tai huumausainerikoksista ja koulutuksen järjestäjä pelkää opiskelijan olevan riski myös muiden kuin alaikäisten potilaiden turvallisuudelle. Toisaalta iäkkäiden ja vammaisten määrittely voi olla käytännössä haastavaa.

Lisäksi usein työelämässä kysytään rikosrekisteriotetta pääosin vain lasten kanssa työskentelystä. Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemyksen mukaan mahdollisuus tutkinnon suorittamiseen on jatkossakin turvattu. Olisikin lakimuutoksen yhteydessä varmistettava, että ehdotettu lisäys lainsäädäntöön ei poistaisi mahdollisuutta koko opiskelusta, kun koulutuksen järjestäjän oikeutta opiskeluoikeuden peruuttamiseen laajennettaisiin myös muihin kuin lasten kanssa työskentelyyn. Tämä olisi tärkeää myös työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sosiaali- ja terveysalalla, jolle ehdotettu lisäys käytännössä kohdistuisi.

Opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annettu laki ehdotetaan kumottavan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tätä muutosta perusteltuna. Lautakunnalle on tullut vuosittain vain 3—5 asiaa vireille.

Ammatillisessa koulutuksessa selkeytettäisiin poistumaan määräämistä ja osallistumisoikeuden epäämistä koskevia säännöksiä siitä, kuka on toimivaltainen päättämään mainituista toimista.

Uutena turvaamistoimena ehdotetaan mahdollisuutta evätä opiskelijan osallistuminen koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun. Toimista päättäisi rehtori. Tällä turvattaisiin koulutuksen järjestäjälle ja korkeakoululle mahdollisuus ryhtyä viivytyksettä muiden henkilöiden terveyttä ja turvallisuutta parantaviin toimiin. Selkeyden lisääminen päätösvaltaan on kannatettavaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää kannatettavana, että rehtori päättäisi opetuksen epäämistä. Tämä myös nopeuttaisi käsittelyprosessia.

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi

Satu Järvenkallas
kasvatuksen ja koulutuksen

17.8.2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

---

toimialajohtaja